

มงคล ตั้งมงคลกิจการ

เครื่องเงินชาวเขา

“ เครื่องประดับชาวอิวเมียน ถือเป็นเอกลักษณ์ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น
ที่หากคนสืบทอดได้ยาก จึงอยากให้คนรุ่นใหม่หันมาสนใจและสานต่อ
เพื่อให้งานฝีมือของเราคงอยู่ต่อไปถึงลูกหลานในอนาคต ”

มงคล ตั้งมงคลกิจการ

“เครื่องประดับเงิน” สามารถพบเห็นได้ในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย เฉกเช่นเดียวกับที่อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ชุมชนที่ขึ้นชื่อในด้านการทำเครื่องเงินโบราณที่มีความละเอียดละไม ผลงานทุกชิ้นถูกกลั่นมาจากวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของชนเผ่าอิวเมี่ยน(เข่า) ที่อพยพมาจากทางภาคเหนือของไทย โดยนำความรู้การทำเครื่องประดับเงินที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษมาสร้างเป็นอาชีพในชุมชนแห่งนี้ ที่นี้จึงกลายเป็นแหล่งสำคัญในการผลิตเครื่องเงินชาวเขาเผ่าอิวเมี่ยนในนาม “ศูนย์ส่งเสริมหัตถกรรมเครื่องเงินชาวเขา” ที่สร้างความภาคภูมิใจให้ชาวเขาเผ่าอิวเมี่ยนที่ได้ร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานการทำเครื่องประดับของชนเผ่าให้คงอยู่ได้ในปัจจุบัน

เครื่องประดับคล้องคอสลวดลายชนเผ่า

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

ในอดีตชาวอัวเมียนหรือเผ่าเข้าจะให้ความสำคัญกับการประดับตกแต่งร่างกายด้วยเครื่องประดับเงิน เพราะเชื่อว่าเป็นสิ่งของมงคลเป็นเครื่องแสดงถึงฐานะทางสังคม มีความสำคัญในการดำรงชีวิตในทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต ชาวอัวเมียนจะสวมใส่เครื่องประดับของชนเผ่าเฉพาะในวันสำคัญ หรือวันที่มีพิธีการต่างๆ และสามารถใช้เป็นสินสอดเพื่อขอผู้หญิงแต่งงานโดยกล่าววาทะคำไหว้ขอเงินเป็นสินสอดสำคัญ หากชายบ้านไหนไม่มีเก็บไว้จะไม่สามารถขอเจ้าสาวได้ ดังนั้นเครื่องประดับเงินจึงมีความสำคัญกับชาวอัวเมียนในทุกครัวเรือน จึงจำเป็นต้องเก็บสะสมเครื่องประดับเงินไว้เป็นทรัพย์สินในตระกูลของตน

นายมงคล ตั้งมงคลกิจการ ผู้สืบเชื้อสายชาติพันธุ์อัวเมียนหรือเข้าจากจังหวัดเชียงราย อพยพย้ายถิ่นฐานมาตั้งรกรากอยู่ในอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เมื่อครั้งยังเป็นเด็กได้อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย เมื่อว่างเว้นจากฤดูเก็บเกี่ยว จะเห็นบรรพบุรุษทำเครื่องประดับเงินเพื่อใช้งานภายในครอบครัวเสมอ นายมงคลจึงได้มีโอกาสเรียนรู้การทำเครื่องประดับเงิน นับแต่นั้นเป็นต้นมา ได้เริ่มฝึกฝนฝีมือการทำเครื่องเงินอย่างจริงจัง พร้อมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนทักษะของตน อยู่เสมอจนทำให้เกิดความชำนาญจนเป็นที่เลื่องลือในหมู่ชาวเขาเผ่าอื่นๆ ถึงความมั่งคั่งในการสร้างสรรค์เครื่องประดับเงินได้อย่างประณีต เครื่องประดับส่วนใหญ่นิยมทำเป็นสร้อยคอ กำไลข้อมือ แหวน และต่างหู เมื่อนำออกจำหน่ายก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี นายมงคลจึงได้รวมกลุ่มชาวบ้านในชุมชนให้มาร่วมสืบสานการทำเครื่องประดับเงินเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาของชาวเขาเผ่าอัวเมียนให้คงอยู่ได้ในปัจจุบัน

เครื่องประดับเครื่องแต่งกายสำหรับสตรี

(เครื่องแสดงฐานะทางสังคม)

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

การทำเครื่องประดับของชาวเขาเผ่าอ้าวเมี่ยน(เข่า) เริ่มจากการทำเพื่อนำมาใช้กันเองภายในครัวเรือนเพื่อประดับตกแต่งเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในชีวิตประจำวัน ในยามเคลื่อนไหวร่างกายเครื่องประดับเงินก็จะสั่นไหวพร้อมเสียงของเครื่องเงิน แต่ละชั้นที่กระทบกันพร้อมกับส่องแสงประกายระยิบระยับ แสดงออกถึงความสุขและความภาคภูมิใจในสินทรัพย์ที่กำลังสวมใส่ ชาวเขาเผ่าอ้าวเมี่ยนไม่นิยมซื้อหาเครื่องประดับเพื่อมาสวมใส่ ชาวเผ่าอ้าวเมี่ยนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการทำเครื่องประดับเงินที่สืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ รูปแบบของเครื่องประดับเงินและลวดลายที่ตอกสลักลงบนเครื่องเงินแต่ละแบบแต่ละลายล้วนเป็นเอกลักษณ์ของชาวอ้าวเมี่ยนที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติที่อยู่รอบตัว เช่น ลายดอกไม้ ลายสี่เหลี่ยมกระจุก ลายดอกส้มโอ ลายปู้สี่ เป็นต้น นายมงคลใช้เทคนิคการสลักดินเพื่อสร้างเส้นลายให้มีความคมชัด เส้นพลิ้วไหว และนำมาเพิ่มลูกเล่นด้วยการต่อลวดลายเป็นชั้นๆ เพื่อเพิ่มมิติชิ้นงานให้สวยงามด้วยเครื่องมือที่สร้างสรรค์ขึ้นเองเพื่อใช้ในการสร้างลวดลายทรงเรขาคณิตสำหรับเป็นตัวเชื่อมลวดลายอื่นๆ เข้าด้วยกันได้อย่างลงตัว

เข็มขัดชนเผ่า

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

นายมงคลใช้ “เงินแท้” นำเนื้อเงินบริสุทธิ์ 98% มาใช้ทำเครื่องประดับทุกชิ้นเพราะเนื้อเงินคุณภาพดีจะมีความแข็งแกร่งทนทาน มีความแวววาวสวยงาม ไม่ลอกแต่อาจมีสีคล้ำหรือดำขึ้นเนื่องจากการสัมผัสกับอากาศหรือน้ำ แต่สามารถนำมาล้างทำความสะอาดให้เหมือนใหม่ได้ นายมงคลสร้างสรรค์เป็นรูปแบบเครื่องประดับเงินด้วยลวดลายที่มีความเล็กละเอียด ลวดลายส่วนใหญ่ได้รับแรงบันดาลใจจากการพบเห็นธรรมชาติรอบตัว เช่น ลายไขปลา ลายดอกไม้ ลายช้าง ทั้งกำไลข้อมือ กำไลข้อเท้า สร้อยคอ และเครื่องประดับตกแต่งบนเสื้อผ้าอาภรณ์เพื่อประกอบพิธีกรรมต่างๆ

ผลงานเครื่องประดับเงินฝีมือของนายมงคลมีความโดดเด่นที่การอนุรักษ์การทำแบบโบราณทุกขั้นตอนด้วยมือเอาไว้ บรรจงสร้างสรรค์ชิ้นงานทีละชิ้นแล้วนำมาร้อยต่อกันเป็นกลุ่มตามเอกลักษณ์เครื่องประดับดั้งเดิมของชาวอัวเมียนที่นำเครื่องเงินมาประดับเข้ากับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เช่น ตีตันโฮยัว(ปะฟินแสง) เครื่องประดับสตรีที่ออกเรือนแล้วพ่อแม่จะให้ไว้เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้ไม่ลืมครอบครัว เป็นต้น

ตีตันโฮยัว

เครื่องประดับชนเผ่าอิวเมี่ยน

การถ่ายทอดความรู้และพัฒนาผลงาน

นายมงคล พัฒนารูปแบบเครื่องประดับเงินให้สามารถสวมใส่ได้ง่ายในชีวิตประจำวันให้มีรูปลักษณะใหม่ที่สามารถใช้สวมใส่ได้จริง สดทอนเส้นสายต่างๆ เพื่อให้มีความร่วมสมัยแต่ยังคงเอกลักษณ์ลวดลาย และมีมือการสลักดูที่งดงามสื่อถึงความ เป็นชนชาติชาวอิวเมียนได้อย่างครบถ้วนอยู่ในทุกชิ้นงาน สดทอนรายละเอียดลง เพื่อให้สวมใส่ได้อย่างคล่องตัวตามความต้องการ ของลูกค้าซึ่งได้ผลตอบรับเป็นอย่างดี จึงทำให้มีความต้องการสั่งซื้อเครื่องประดับเงินเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน

มงกุฏชนเผ่าอิวเมี่ยน

เมื่อมีความต้องการเครื่องประดับเงินที่มากขึ้นทำให้นายมงคลตัดสินใจถ่ายทอดองค์ความรู้และกระบวนการการทำเครื่องประดับเงินให้กับคนในชุมชนชาวเขาเผ่าอ้าวเมี่ยน(เย้า) เพื่อช่วยกันสร้างสรรค์ผลงานให้มากพอกับความต้องการของลูกค้านกลายเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักให้แก่คนในชุมชน บางครอบครัวก็ออกแบบและทำชิ้นงานด้วยตนเองทุกกระบวนการ บางครอบครัวก็ทำเพียงส่วนประกอบของเครื่องประดับแล้วนำมาช่วยกันประกอบอีกที จึงนับเป็นการกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้อีกทางหนึ่ง อีกทั้งยังช่วยให้เครื่องประดับเงินของชาวอ้าวเมี่ยนมีผู้สืบทอดและคงอยู่ได้ต่อไปอย่างยั่งยืน

ขันบาตรสลักคุณ

กระเป๋าคะเร็งเงิน

นายมงคล ตั้งมงคลกิจการ
ประเภทเครื่องโลหะ เครื่องเงินชาวเขา

 12 กันยายน 2498

 60 หมู่ 9 บ้านคลองเตย

ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน

จังหวัดกำแพงเพชร 60180

 085 - 729 - 6282